

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุตามหลักภาวนา ๔
ของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง

ผู้วิจัย : นางสาวกุลวรา พิมพ์ใจใส

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ชีวิตและความตาย)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: ผศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครื่อง,
พ.ม., พธ.บ.,(บริหารการศึกษา), M.A., Ph.D. (Psy.)

: ผศ.ดร.เรียงชัย หมื่นชนะ,
ป.ธ.๗, พ.ม., พธ.บ., M.Ed., Ph.D. (Psy.)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑ มีนาคม ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ ๑) ศึกษาการเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุตามหลักภาวนา ๔ ของผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง ๒) เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุตามหลักภาวนา ๔ ของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง ๓) เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ก่อนเกษียณอายุอย่างมีคุณภาพของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยแบบสอบถามและแนวทางการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยผู้วิจัยออกแบบมาและตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ และการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่จำนวน ๑๕๗ คนข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้จากการสัมภาษณ์จากผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละทดสอบค่า Independent Samples t-test, F-test (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัย พบว่าการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุตามหลักภาวนา ๔ ของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลางมีการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุตามหลักภาวนา ๔ ด้านจิต มากที่สุด รองลงมา ด้านปัญญา ด้านกายและด้านสังคมตามลำดับ

สำหรับการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุตามหลักภาวนา ๔ ของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลางจำแนกตามเพศ สถานภาพบุคลากรในมหาวิทยาลัยระดับการศึกษาสูงสุดตำแหน่งทางการบริหาร มีการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุตามหลักภาวนา ๔ พบว่าไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกอายุสถานภาพสมรส

ระยะเวลาการทำงานรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุทางด้านกาย ด้านจิต ด้านสังคมและด้านปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และ ๐.๐๕ ตามลำดับ

ในสังคมวัยทำงานโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยสงฆ์ การเกษียณอายุอย่างมีคุณภาพ จึงเป็นเป้าหมายที่พึงปรารถนาโดยเชื่อว่าถ้าทุกคนมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆก่อนการเกษียณ จะทำให้เป็นผู้สูงอายุที่มีความสุข ในฐานะพุทธศาสนิกชน หลักภavana ๔ ในพระพุทธานุสาสนา หากนำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตก่อนการเกษียณ จะสามารถเป็นการเตรียมความพร้อมได้อย่างดีและรวดเร็วอย่างมีเป้าหมาย เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับความหลากหลายของมิติชีวิต ดังนั้นปัจจัยที่สำคัญยิ่งของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในวัยเกษียณคือ การดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสมในปัจจุบันผู้วิจัยจึงสรุปเกษียณอายุอย่างมีคุณภาพนั้นมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้

๑. มีหลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวนั้นคือหลักอิทธิบาทในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าศรัทธาเพื่อเป็นแรงผลักดันในปฏิบัติตนให้เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี พรหมวิหารธรรมเพื่อความเอื้อกูล งามงามในใจตนสู่คนรอบข้าง และอริยสัจเป็นปัญญาแห่งการหลุดพ้น

๒. ปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง พยายามทำทุกวันให้ดีที่สุด เห็นการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ดับไปในวัฏฏะ

๓. ปฏิบัติตนให้เป็นไปตามพระธรรมวินัยพัฒนาศักยภาพทางกายอย่างถูกต้องสมบูรณ์ และสอดคล้องกับ วิถีแห่งธรรมชาติ เพื่อสามารถใช้งานร่างกายให้ได้นาน เลือกเฟ้นพิจารณาอาหารที่มีประโยชน์ในการรับประทาน งดอาหารที่มีรสจัด พักผ่อนให้พอเพียงและหมั่นออกกำลังกาย

๔. การมีสติอยู่กับปัจจุบันด้วยวิถีแห่งอริยมรรคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจมุ่งพัฒนาจิต เมื่อพัฒนาจิตแล้ว ทำให้ทุกอย่างจะพัฒนาไปในทางสร้างสรรค์

๕. เอื้อประโยชน์สังคม ด้วยโครงการกิจกรรมจิตอาสาต่างๆ

๖. ดำเนินชีวิตด้วยปัญญา เป็นการอยู่อย่างรู้เท่าทันสภาวะ เข้าใจในสรรพสิ่ง รู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรมที่เกิดขึ้น รู้ว่าอะไรเป็นประโยชน์ อะไรไม่เป็นประโยชน์ นั่นคือจะต้องยกระดับของสติและปัญญาให้สูง

Thesis Title The Readiness before Retirement according to Principles of Four Developments of Personnel in Central Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Researcher : Miss KulwaraPimjaisai

Degree : Master of Arts (Life and Death)

Thesis Controlling Committee

- : Asst.Prof.Dr. Siriwat Srikhruedong,
Dip.(Ed.), B.A. (Ed.Adm.), M.A., Ph.D. (Psy.)
- : Asst.Prof.Dr. Rerngchi Muenchana,
paliVII, B.Ed., M.Ed., Ph.D. (Psy.)

Date of Graduation : March 1, 2015

Abstract

This research which is a quantitative and qualitative one has three objectives, such as 1)to study a readiness of retirement according to principles of four developments to administrators, teachers and officials in central Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 2)to study a comparison and readiness of retirement according to principles of four developments to the personnel in central Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 3)to study a criteria of qualitative retirement to the personnel in central Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Equipments used for collecting data are questionnaires and in-depth interview designed by the researcher and checked by the specialist, and a collecting of quantitative data from 157 administrators, teachers and officials. Also the qualitative data is collected from those ones in central Mahachulalongkornrajavidyalaya University. The quantitative data depends on statistics for analyzing data comprised of frequency distribution, percentage, independent sample t-test,F-test(One-way ANOVA)and a comparison of difference in each couple by the way of LSD

The result of research is found that readiness before retirement according to principles of four developments to the personnel in central Mahachulalongkornrajavidyalaya University totally has the mean at a much level. Having considered each side, one finds that the personnel in central Mahachulalongkornrajavidyalaya University. A distribution of sex, a status of personnel in the University, a level of the highest education and the position of administration with readiness before retirement according to principles of four developments is not found in difference. When a distribution of age, marital status, a

period of work and monthly incomes with a readiness before retirement in a physical, mental, social wisdom condition has the importance of statistics 0.01 and 0.05 in order. To the society of working age in the Sangha's University, a qualitative retirement is in a wishful purpose in believing that everyone who has a development of their quality of life in various aspects before retirement way make them happy as Buddhist people. If one can use principles of four developments in Buddhism for improving the quality of life before one's retirement, it is regarded as a good, speedy readiness purposeful since there are various connections of life's dimension, so important factors of good quality of life in an age of retirement are to a process of good and right life in the present. That is way the researcher can summarize a qualitative retirement in the important criteria as follows

1. To have principles of Buddhist teachings as a refuge of mind, that is principles of four paths of accomplishment (Iddhipada) in a process of valuable life. Faith (saddha) is a drive power in behaving oneself into a good Buddhist while four divine states (Brahmavihāra) encourage one to have the kindness and support to the distant and close people boundlessly, and the noble truth (Ariyasacca) is a wisdom helping one for enlightenment.

2. To adjust oneself according to a state of change, one should do every day the best, and consider very carefully occurrence and disappearance in the round of existence (Vatta).

3. To practice oneself according to the principles of doctrine and discipline (Dhammavinaya), and to develop one's bodily practicing righteously and completely according to the way of nature so that one can spend one's physical energy for long through which one should select good food useful and avoid strongly taste food and sufficiently stay together with regular exercise.

4. To have a present mindfulness in the way of noble path, practicing meditation for a readiness of mind, in funding to develop mind. Having done so, one's mind obtains happiness and peace and everything is going to proceed in a creative way.

5. To make a contribution to the society in various voluntary activities

6. To proceed one's life in wisdom, to live in knowing what's what, understanding the whole things, seeing through the real truth

Occurring, leaning what useful and useless. All these can be possible if one tries to upgrade one's mindfulness and wisdom.